

slovenski čebelar

1 9 6 6

LETO LXVIII

ŠT. 9

VSEBINA

Edi Senegačnik: Ugledni inozemski čebelarski znanstveniki in strokovnjaki na obisku v Sloveniji	235
Julij Mayer: Septembrski razgovori	237
Leopold Debevec: S čebelami in čebelarji skozi stoletja	240

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

Tri matice v eni čebelji družini. Naravni odpor proti pršici. Poplave in čebele. Še o ropanju. Čebele in topovi	244
---	-----

NASA ORGANIZACIJA

Izvleček iz zapisnika 3. seje IO dne 8. julija 1966. Izvleček iz zapisnika 4. seje IO dne 8. avgusta 1966. Naši problemi. Čebelarska predavanja	246
---	-----

OSMRTNICE

Jože Pelc, Jože Kemperle	248
------------------------------------	-----

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Joško Slander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 503/8-357

UGLEDNI INOZEMSKI ČEBELARSKI ZNANSTVENIKI IN STROKOVNJAKI NA OBISKU V SLOVENIJI

EDI SENEGACNIK

Na lauskem mednarodnem čebelarskem kongresu v Bukarešti sem se srečal z znanim nemškim čebelarskim znanstvenikom dr. Karlom Dreherjem, vodjem deželnega čebelarskega inštituta v Mayenu. Ugledni znanstvenik je bil tega srečanja zelo vesel. Povedal je, da že dolgo misli na nas in da nas bo ob prvi priložnosti obiskal, vsekakor pa že prihodnje leto. Zelo ga zanimajo naše čebele, zlasti pa matice, o katerih je mnogo slišal. Že dolga leta preučuje čebelo carnico, za katero ve, da je prišla iz naših krajev. Rad bi jo videl v njenem prvotnem okolju in ugotovil, koliko se je pri njih že spremenila zaradi križanja z drugimi čebeljimi pasmami. V svojem uredniškem poročilu v zadnji številki našega lista sem omenil, da mi je 4. aprila letos pisal obširno pismo, v katerem pravi med drugim: »Ali bi hoteli pomagati pri uresničitvi naših raziskovanj in nam priskrbeti za preiskave na naših nemških in avstrijskih čebelarskih inštitutih vsaj po 50 matic od kakega zanesljivega vzrejevalca? Zanimamo se za čebele severno od Ljubljane. Ker je vaša domovina središče kranjske čebele, bi nam napravili s tem

veliko uslugo. Kot veste, smo se v Nemčiji popolnoma preusmerili na carnico. Zato bi od vas v bodoče matice tudi uvažali, če bomo uredili prej tudi vse carinske in veterinarske formalnosti glede izvoza in zdravja čebel. Morda bi vas zanimalo, da nam je tudi srbski čebelarški inštitut v Peći obljubil svojo pomoč.

Njegovemu pismu je sledilo 24. junija še drugo. Pisal ga je po vsem svetu znani čebelarški strokovnjak in vzrejevalec matic gospod Mariano Alber iz Messine na Siciliji. Med drugim piše: »Dr. Dreher mi je sporočil veselo vest, da nam boste priskrbeli 72 kranjskih matic. Tudi jaz bi jih rad nekaj dobil in če jih bo še kaj na voljo, jih prav rad odkupim, zlasti če so res pristne kranjice. Lani smo prejeli od čebelarja Antona Zupančiča iz Novega mesta eno matico, ki se je med vsemi, ki smo jih dobili od tam, najbolj obnesla, kar je ugotovil tudi čebelarški mojster Fritz Baumgarten. Posebno pomembno je to, da se je ta matica izkazala ob Severnem morju, kjer se zaradi izredno slabih vremenskih razmer čebelje družine niso mogle razviti in je ponekod po Nemčiji padlo tudi do 40 % čebeljih družin. Lahko mi pišete tudi slovensko ali srbohrvatsko, oba jezika razumem. Konec junija potujem v severno Italijo in ob tej priložnosti bom obiskal tudi velikega vzrejevalca Piana. Morda pridem pred nemškimi čebelarji v Ljubljano zaradi informacij in priprav. Zelo se veselim, da vas ob tej priložnosti osebno spoznam. Po imenu vas že dolgo poznam. Morda bom imel srečo, da bom spet videl kakega starega čebelarskega znanca. Mnogo jih je na žalost že pomrlo. Od leta 1919 do 1925 sem čebelaril v Sloveniji in leta 1926 v Kotoru v Dalmaciji. Od takrat je minilo že več kot 40 let. Toda preteklo leto sem videl, da so čebele in čebelarji v Sloveniji še vedno tako pridni ter sposobni kot v tistih daljnih časih.«

Pri Zvezi sva s tovarišem Benedičičem napravila točen načrt, kam vse bomo goste peljali. Poskrbeli smo za to, da bi se med nami čim bolje počutili. Gostje so prispeli v Ljubljano v torek 4. julija popoldne, in sicer dr. Karl Dreher, čebelarški mojster Fritz Baumgarten in asistent bonske univerze g. Böger. G. Alber iz Messine pa je prispel že dva prej. Obiskal je čebelarja Zupančiča v Novem mestu, od katerega se je vrnil ves navdušen in z najlepšimi vtisi. Naj kar takoj opišem gospoda Alberja. Je velik prijatelj Slovencev in nove Jugoslavije. Na vsakem koraku je občudoval naše ljudi in kulturo. Dobro pozna našo zgodovino in borbo naših ljudi za svobodo. Posebno pa mu je pri sreju naša čebela. Boljšega zagovornika bi res ne mogli najti. Trdi, da po njegovem mnenju ni boljše čebelje pasme in to hvalo nam je ponavljal vse dni svojega bivanja pri nas. Naj ob tej priložnosti še nekaj povem. V življenju se doslej še nisem srečal s tako razgledanim in izobraženim tujcem. Čebelarstvo — teoretično in praktično — ima v malem prstu. Govori italijansko, nemško, francosko, madžarsko in angleško tako dovršeno, da bi ga človek samo poslušal. Tudi rusko, slovensko in srbohrvatsko govori še kar dobro. Pravi jezikovni poligot, ki ga prav težko najdeš med tujci. Ker je mož v čebelarstvu res do kraja razgledan, je njegova sodba o našem čebelarstvu prav gotovo bolj veljavna kot mnenja raznih drugih tujcev, ki so si morda na hitro in površno ogledali naše čebele in čebelarje.

Bilo je že precej pozno popoldne, ko smo z gosti hiteli k mojim čebelam na kostanjevo pasišče. Tu so si ogledali najprej moje čebele. Najbolj jih je zanimala barva telesnega oklepa. Kaj hitro so ugotovili, da so vse čebele izredno čiste. Potem so vzeli iz posameznih panjev nekaj čebel in trotov. Posebno lepe čebele so našli v plemenjaku št. 8. Na povratku smo si ogledali še nekaj drugih čebelarstev. Ustavili smo se pri čebelnjaku tov. Mažgona, Vidmarja in Seliškarja. Povsod so našli lepe in čiste kranjske sivke in nam slovenskim čebelarjem čestitali, da tako pazimo na čistost našega čebeljega rodu in da vedno odstranjujemo vse križance z rumenimi pasovi. Čebele so imele ta dan precej dobro pašo. Nemci so nam zavidali kostanjevo pašo, ki je sami nimajo. Gospod Alber pa se je pri tem nasmehnil in povedal, da imajo tudi pri njih na Siciliji obširne kostanjeve gozdove, toda čebelarji beže od kostanja, ker je med nekvaliteten in ga imajo v Italiji za najslabšega. Ljudje ga sploh ne kupujejo. Pri tem je gospod Alber omenil, da so v Italiji velike težave s prodajo medu. Sam ima 12 ton oranžnega medu, pa ga ne more prodati. Zanj mu ponujajo le 200 Lir (400 dinarjev) za kilogram. Torej je z medom v Italiji še slabše kot pri nas.

Po skupni večerji v hotelu Turist smo gostom razložili svoje načrte, potem pa že drugo jutro obiskali vzrejevalca Bukovška v Golem Brdu pri Medvodah. Ta je že pripravil 50 matic. Posebno se je zanimal za čebele čebelarški mojster Fritz Baumgarten iz Kiela, ki ima nad 200 panjev. Kot vedno so nas Bukovškovi tudi tokrat gostoljubno sprejeli in pogostili, potem pa smo morali nadaljevati pot na Gorenjsko. V Radovljici smo obiskali čebelarški muzej, ki so si ga gostje pozorno ogledali. Na žalost je bil predsednik Resman bolan in zato ni mogel priti med nas. Nato smo obiskali vzrejevalca Jalna in Rodmana v Rodinah pri Breznici. Ker smo morali še v Bohinjsko Bistrico, njune plemenilne postaje pod Zelenico tokrat nismo mogli obiskati. Obljubili smo, da bomo storili to pod večer, ko se vrnemo iz Bohinja. Na Bledu smo se za kratek čas ustavili. Kot nalašč se je po deževnem popoldnevu zjasnilo in posijalo je sonce. V vsej svoji lepoti je stalo jezero z otočkom pred nami. Gostje so občudovali in neprestano fotografirali. Nas pa je čas spet priganjal in morali smo hiteti dalje proti Bohinjski Bistrici k vzrejevalcem Jožetu Sušniku in ing. Urošu Vidmarju. Ker nista bila obveščena, da pridemo že ta dan, matic nista pripravila in zato smo morali v največjem dežju na plemenilno postajo. Tu smo pobirali sprašene matice iz plemenilčkov in jih dajali v matičnice. K sreči so imeli gostje svoj volkswagen-kombi, kjer je bilo dovolj prostora za pripravljanje matičnic. Podobne vozove imajo vsi nemški čebelarški inštituti. V njih imajo vse potrebne priprave in aparate za pregled, odvzem in konserviranje čebel in tudi dovolj prostora za 5 ljudi. Ing. Vidmar je imel svoj terenski avto, tako da smo za silo lahko delali v obeh avtomobilih. Seveda smo se zaradi tega zamudili in šele ponoči prispeli v Rodine. Bohinjska plemenilna postaja je na zelo lepem in idealnem prostoru sredi gozdov. Gostje so bili z njo zelo zadovoljni in tudi matice so jim bile všeč.

Ta večer nismo mogli na plemenilno postajo v Zelenico. Gostje so biti trudni in že so se skoro odrekli tej plemenilni postaji, ko je mojster Baumgarten izjavil, da se vrnemo drugo jutro navsezgodaj in si ogledamo še to. Čeprav je bila noč prekratka za počitek, smo se vrnili v Rodine, kjer

sta nas že pričakovala vzrejevalca Jalen in Rodman. Potegnili smo se po dolgi dolini ob Završnici proti Srednjemu vrhu pod Zelenico. Izstopili smo le kak kilometer pred plemenilno postajo, ker tu še ni nobene vozne poti. Oba gosta sta se čudila prelepemu gorskemu svetu in naravnosti ostrmela, ko sta zagledala plemenilno postajo. Obstala sta in se nista mogla načuditi idealni legi in prelepi okolici. Segla sta v roke obema vzrejevalcema, ki sta z velikimi napori in na svoje stroške postavila to plemenilno postajo in vzklknila: »Čestitava. Kaj takega sva morda videla le na dveh ali treh krajih v Švici in v Nemčiji. Le tako naprej!« Najvažnejše pa je zdaj šele prišlo, ko sta si gosta začela ogledovati čebele, trotarje in matice. Vzrejevalca sta morala odpreti panj in zložiti sate na kozico. Čebelarški mojster Baumgarten je vzel lupo in začel opazovati čebele in trote. Zlasti se je zanimal za krilni indeks in po nekaj minutah opazovanja navdušeno vzkliknil: »Prav to smo iskali. Tu smo našli, kar želimo!« Trotar je bil izredno živalen in imel polno medišče medu. V plodišču sta bila dva cela sata pravkar se polegajoče trotje zalege. To je bilo gostoma zelo všeč in dejala sta: »Vidiva, da sta dobro poučena o tem, kakšen mora biti trotar!« Ko sta si ogledala še prve matice v plemenilčkih, sta bila še bolj navdušena. Le škoda, da jih vzrejevalca nista vzredila še več. Na voljo sta imela le štiri matice, ki sta jih gostoma podarila. Ko sta jih želela plačati, vzrejevalca nista hotela sprejeti denarja. Izjavila sta: »Te plemenilne postaje nisva postavila zato, da bi z njo služila denar. Vaše priznanje in pohvala je najlepše plačilo za najin trud!« Gosta sta takoj naročila večje število matic za prihodnje leto in zapustila to plemenilno postajo z najlepšimi vtisi.

Gostom se je neznansko mudilo na dolgo pot proti Zagrebu, Beogradu, Peći, Skopju, Grčiji, Bolgariji in Madžarski. Vse te dežele so želeli obiskati in dobiti tu matice in vzorce čebel. Opoldne smo se poslovili in si stisnili roke. Zahvalili so se nam za gostoljubnost, pohvalili naše čebelarstvo, zlasti pa vzrejevalce in nas vzpodbudili, naj pogumno vztrajamo na svoji poti.

Konec julija pa nas je obiskal predsednik Avstrijske čebelarške zveze gospod Albert Tropper s svojo soprogo. Bil je gost v moji hiši in tudi zanj smo storili vse, da bi se med nami dobro počutil. Obiskali smo nekaj naših čebelarstev (Bukovškovo na Golem Brdu, Primčevo v Dragi, Baričevo v Iškem Vintgarju), potem pa napravili izlet na Krim. Gosta sta videla naša obširna smrekova in hojeva pasišča. V nedeljo 30. julija sta si ogledala Postojnsko jamo in obiskala tudi Opatijo. S predsednikom Tropperjem smo mnogo razpravljali o našem skupnem delu, ki se je tako uspešno začelo pri zatiranju pršice vzdolž državne meje. Zdaj bomo to sodelovanje razširili še na vzrejo. Gospod Tropper je povabil naše vzrejevalce na poseben teoretičen tečaj, ki bo v začetku novembra v Gradcu, prihodnje poletje pa bodo naši vzrejevalci obiskali nekaj večjih plemenilnih postaj v Avstriji. Predsednik Tropper nam je ponudil vsestransko pomoč in se nam potem še v posebnem pismu zahvalil za vso pozornost in gostoljubnost.

Z lanskim obiskom ameriških in angleških čebelarških znanstvenkov ter z letošnjim obiskom nemških in avstrijskih čebelarških strokovnjakov smo se tako slovenski čebelarji vidno povezali z najuglednejšimi inozemskimi čebelarškimi strokovnjaki in s tem pokazali, da nočemo zaostajati za naprednim čebelarškim dogajanjem v svetu.

SEPTEMBRSKI RAZGOVORI

JULIJ MAYER

Letošnje čebelarstvo leto je pri kraju. Mesec julij ni izpolnil naših upov, bil je deževen. Nekaj malega obnožine utegne dati še ajda, sicer čebelar na stalnem mestu ne more več pričakovati katerekoli paše. Prevaževalci bodo imeli na žepku in jesenskem resju v Liki ob lepem vremenu še v septembru dobro pašo.

Nekako do sredine septembra počakamo, da se čebele popolnoma umirijo, posebno tam, kjer so obletavale ajdo. Nato pa gremo v čebelnjak, kjer je na kupe dela, saj moramo panje dokončno urediti za zimo. Pri tem nam pridejo kar prav zapiski, ki smo jih bili napravili med letom.

Za dobro in uspešno prezimovanje moramo upoštevati pet pravil:

1. V panju mora biti zdrava in rodovitna matica. Zanj smo poskrbeli ob letošnji razvojni dobi ali ob zamenjavi v juliju—avgustu.

2. Važna je množica mladih čebel, ki smo jih dobili z združitvijo slabičev ali s krmljenjem na zalego v avgustu oziroma ob cvetenju ajde.

3. Čebelja družina mora imeti zadostno zimsko zalogo, o čemer bomo še govorili.

4. V gnezdu naj bo mlajše satovje, za kar smo poskrbeli že ob avgustovem pregledovanju.

5. Z dobro in pravšno zimsko odejo bomo pokrili panje tik pred mrazom.

Srednje močan plemenjak potrebuje do prve izdatne paše najmanj 10 kg hrane. Preprost račun nam pokaže tole sliko: od oktobra do januarja, to je v mesecih, ko ne gojijo zalege, porabi družina po 80 dkg, skupaj 3,20 kg. Februarja z začetkom zaleganja porabi že 1,50 kg, marca 2,50 kg, aprila 3 kg ob dobrem razvoju zalege. Skupno torej okroglo 10 kg. Dobro pa je, da je v panju še zlata rezerva, in sicer najmanj 2 kg.

Ker je ocenjevanje na oko zelo tvegano, je dobro, da nam pokaže tehtnica resnično stanje plodišča. Kdor prezimuje na čistem medu, temu mora tehtnica sedaj potegniti najmanj 16 kg, ker računamo 4 kg na mlado satovje in čebele. Obenem lahko izravnamo do pravilne teže tako, da zamenjavamo lažje stranske sate iz plodišča s težjimi iz medišča. Takoj nato vrnemo celotno gnezdo v plodišče in panj zapremo.

Kdor prezimuje čebele v mediščih, potegne že sedaj matično rešetko iz panja, jo naglo očisti prizidkov in zadelavine, namesti razmak do prednje panjeve stene in jo porine na svoje mesto. Satovje z gnezdom nato smotrno namesti v medišču, in panj zapre. Po točenju lahko razmesti satje v dose-danjem plodišču in ga pusti tam prek zime. Vendar mora prvi dan žrela pripeti, da se izogne ropanju. Ker so čebele stalno tudi v plodišču, je satje dovolj varno pred večami.

Potrebno zimsko zalogo pa lahko do dve tretjini nadomestimo s sladkorno raztopino. To je potrebno zlasti tam, kjer so čebele nabirale mano bodisi na listnatem drevju ali na iglavcih. Kot znano, vsebuje tak med mnogo neprebavnih primesi, ki bremenijo črevesje čebel in povzročajo na pomlad velike nevšečnosti. V tem primeru mora tehtnica pokazati dobrih 6 kg, kar bi kazalo 4 kg medu in 2 kg čebel in satovje. Temu panju moramo

dodati 6 kg sladkorne raztopine še pred koncem septembra. Najboljše razmerje sedaj je 3 kg sladkorja na 2 l vode. Čebele imajo še dovolj časa, da odstranijo iz sladkorne raztopine odvečno vodo. Pripominjam, da mora biti končano to pitanje na zalogo še pred koncem septembra. Poznejše pitanje povzroča, da se mladice prehitro izčrpajo in prezgodaj ostarijo. Na pomlad panj zaradi množičnega odmiranja izčrpanih čebel slabi in razvoj zaradi tega zaostaja.

Z mediščnega satja, ki je ostalo na kozici, ometemo čebele v ustrezajoči panj. Iz vsake skupine vzamemo po en sat, ki je nekako do polovice napolnjen z medom, in ga izločimo kot posebno rezervo za pomladno dodajanje. Zavedati se moramo, da je ugoden razvoj spomladi odvisen od pravočasne in zadostne zaloge medu. Zato sedaj skoparjenje ni na mestu! Preostale sate iztočimo. Iztočeno satje vrnemo v panje, da ga čebele obližejo. Zelo dobro se obnese, da ga malenkostno oskropimo z mlačno vodo. Ko jemljemo pozneje osušeno satje iz medišča, ga v omari zlagamo v dve skupini. Mlajše satje pride prihodnje leto ob prestavljanju v plodišče. V drugo skupino pa polagamo že temne, vendar lepo izdelane sate, ki lahko še nekaj časa služijo v medišču. Slabo izdelane, nakažene in črne sate izločimo in jih prekuhamo v vosek.

Pri nas navadno z žveplanjem obvarujemo satje v omari pred večami. Vendar moramo žveplanje čez nekaj dni ponoviti, ker žvepleni plin ne uničuje jajčec. Zelo uspešno sredstvo za zatiranje moljev je žveplov ogljik. Tekočina je zelo hlapljiva in se tudi rada vname. Zato pozor, kadilci! Hraniti jo moramo v neprodušno zaprti steklenici na hladnem prostoru. Uporaba je zelo enostavna: v primerno pločevinasto posodico vlijemo po velikosti omare ustrezajočo količino kubičnih centimetrov tekočine in jo postavimo na vrhju lego satov ter omaro neprodušno zapremo. Žveplov ogljik naglo izhlapeva in ker so njegove pare težje od zraka, padajo po satovju proti dnu omare in napolnijo kmalu ves prostor v njej. Žveplanja ni treba ponoviti, ker uničujejo pare tudi jajčeca. Do pomladi je satje zavarovano! Poleg tega se satovje ne navzame nobenega duha in ga iz omare lahko takoj preložimo v panje.

Kadar nastopijo proti koncu oktobra hladnejše noči, je čas, da izpraznimo medišča in pokrijemo rešetko z ustreznimi deščicami. Vendar te deščice nikdar ne zapirajo dovolj tesno. Zato je dobro, da vzamemo železne nosilce iz ležišča in prekrijemo vso matično rešetko z več polami časopisnega papirja. Ob strani obtežimo papir z omenjenimi železnimi paličicami. Tudi mreža na oknu naj dobi tesno se prilagajočo lepenko ali zložen časopisni papir, da ob straneh ni rež, kjer bi nastal še tako nezraten prepil. Na jesen najdemo zadelavino povsod tam, kjer čutijo čebele prepil in se zato pred njim zavarujejo tako, da zatrpajo reže z zadelavino.

Do prihodnje pomladi se zvrstita v panjih dve obdobji. Pravo prezimovanje poteka v mrzlih zimskih mesecih nekako do srede februarja, ko začnejo pod vplivom povečane sončne toplote matice zopet zalegati. Drugo obdobje se razteza od začetnega zaleganja jajčec do prve pomladne paše. Vsako obdobje ima svoje zahteve.

V prezimujoči čebelji gruči se suče notranja temperatura nekako okoli 20 stopinj Celzija. Od zunanjega zimskega mraza pa je odvisna tudi

notranja toplota. Čim večja je njuna razlika, tem bolj se morajo čebele truditi, da vzdržijo notranjo toplino na vedno isti potrebni višini. Kakor je znano, dosegajo to z večjo porabo medu. Iz tega sledi, da s pravilno zimsko odejo zmanjšamo porabo medu na minimum. Torej je pravilno toplotno paženje panjev tudi ekonomsko vprašanje.

Zimska odeja naj bo taka, da panj res tesni, se pravi, da ne dovoljuje nikjer nobene reže, kjer bi topel zrak uhajal iz gnezda. Slamnice in zadosti velike časopisne pole gnezdo tako dobro zaprejo, da si boljše ne moremo želeti. Časopisni papir naj leži v debelejši plasti, ker papir zelo dobro vsrkava vlago, ki nastaja na stikališču zunanjega mraza z notranjim zrakom, ki je napolnjen z vodnimi hlapi zaradi dihanja čebel. Pravilno zapajenje pa ne velja samo za posamezne panje, ampak za celoten čebelnjak!

Pozimi mora vladati v čebelnjaku popoln mir, da se čebele na razburijo. Zato skrbimo, da odvrčamo od čebelnjaka vse, kar bi utegnilo vznemirjati čebele. Zrela morajo biti odprta, da se z lahkoto obnavlja zrak v panjih.

S tem sem končal letošnje razgovore in se poslavljam od vas, dragi čebelarji. Zavedam se, da sem ponavljal znane stvari in da marsikaj nisem dovolj dobro povedal ali celo pomanjkljivo obdelal. Zato oprostite, če kaj ni bilo v redu. Zelel sem v prvi vrsti pomagati mladim čebelarjem. H koncu pa dodajam še željo, da bi bile razmere v prihodnje bolj naklonjene malemu podeželskemu čebelarju in da bi prihodnje leto prineslo vsem polne posode medu!

Čebelnjak tov. Valentina Pintarja v Zeleznikih

S ČEBELAMI IN ČEBELARJI SKOZI STOLETJA

LEOPOLD DEBEVEC

Leto 1926. Štajerske podružnice ČDS so ustanovile *Zvezo čebelarških podružnic za mariborsko okrožje* s sedežem v Mariboru; po letu 1933 je bil sedež v Celju.

To leto je izšla tudi prva in zadnja številka skupne revije vseh jugoslovanskih čebelarjev *Jugoslovanski čebelarški pregled* s prispevki na srbohrvatskem in slovenskem jeziku. S tem je bil napravljen lep korak naprej k zbliznanju vseh jugoslovanskih čebelarjev; vendar so čebelarji z majhnim zanimanjem za svojo časopisno novost pokazali, da lahko tudi brez pismarskih izdelkov svoje »gospode« povsem uspešno čebelarijo... Natančno deset let pozneje, torej leta 1936, se je nekaj podobnega primerilo tudi v Sloveniji, ko je poljudna in cenena revija *Čebelarški obzornik*, ki jo je pričelo izdajati ČDS, junaško vzdržala eno celo leto...

Naj se tukaj spomnimo še zadnjega podobnega poskusa iz najnovejše dobe! Bilo je 21. julija 1953 v Beogradu ob zaključku kongresa *Zveze čebelarjev Jugoslavije*, ko je med skupnim kosilom delegatov na ladji (plavajoči restavraciji »Zagreb«) vseučiliški profesor dr. Branko Vlatković predlagal, naj bi *Zveza* tudi pričela izdajati poljudnoznanstveni skupni časopis za vse jugoslovanske čebelarje. Takratni urednik SC pa je ta predlog odločno zavrnil. Tako je bilo torej tokrat vsaj naglo in brez bolečin vse opravljeno tako rekoč na čebelarški »najvišji ravni« ali še lepše, na samem jugoslovanskem »čebelarskem vrhu«, da, še preden je večina navzočih dojela in razumela, za kaj pravzaprav gre...

Leto 1952. Urejena in odprta je bila prva plemenilna postaja v Sloveniji, in sicer na Kopišču ob Kamniški Bistrici.

Leto 1953. Izredno znižanje železniških tarif za prevoz čebel na pašo je z *določitvijo enotne povprečne teže 20 kg na panj* zelo ugodno vplivalo na prevaževalce ter močno pomnožilo njihove vrste.

Leto 1954. Na občnem zboru ČDS v dneh 20.—21. maja so čebelarji počastili spomin našega gorenjskega čebelarja Antona Janša ob dvestoletnici njegovega rojstva ter v njegovem rojstnem kraju Breznici odkrili spominsko ploščo. Spominu našega slovitega čebelarja sta bili posvečeni tudi obe čebelarški knjigi, ki sta izšli v založbi društva: prvi sodobni in dotlej najpopolnejši učbenik *Fr. Donata Juga »Praktični čebelar«* in pa monografija S. Miheliča *»Anton Janša, slovenski čebelar«*.

Leto 1955. Z denarjem, ki se je od leta 1921 s prostovoljnimi prispevki nabral v *»Skladu kamnov za čebelarški dom«* in deloma tudi na dolg, je ČDS kupilo na Titovi (tedanji Tyrševi) cesti pritlično hišo ter v njej uredilo svoje pisarne in trgovsko poslovalnico za čebelarske potrebščine (čebelaruo), nameravalo pa še pozneje na tem mestu postaviti večjo stavbo — Janšev dom. Število članstva, ki je v zadnjem desetletju nazadovalo, se je začelo dvigati ter po 15 letih zopet preseгло številko 3000. Do napada združenih fašistov na staro Jugoslavijo se je v društvu zbralo 3721 čebelarjev. Čebe-

larsko društvo v prvih letih svojega obstoja ni imelo posebne trgovske poslovalnice, ki bi čebelarje oskrbovala s panji in ostalimi potrebščinami ali odkupovala od njih čebelje proizvode; neobdavčenega sladkorja pa ob prelomu stoletja tako in tako še niso delili. Potrebščine so čebelarji kupovali pri trgovcih s čebelarskimi potrebščinami, tako pri Antonu Znideršiču v Ilirski Bistrici ali v Podsmreki pri Višnji gori pri Rotschützu, ki jih je oddajal članom celo z 10 % popustom. Njegov naslednik je bil Peter Majdič.

ЦЕНА 20 ДРМАРА

Od tujih trgovcev s potrebščinami za čebelarje je bil pri nas precej znan Fr. Simmich iz Jauernigga v avstrijski Šleziji. Satnice sta prodajala tudi izvoznika čebel Mihael Ambrožič v Mojstrani in Jan Strgar v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici. Presečke medu, voska in voščin so čebelarji oddajali medarjem ali izdelovalcem satnic. Tako je ostalo tudi še po uvedbi AŽ-panja vse do leta 1915, ko je društveni odbor uredil pri M. Humku v Linhartovi ulici 12 majhno zalogo orodja in potrebščin, ki pa jo je nato še isto leto prevzel Ivan Černič na Hrvatskem trgu 4. Po prvi svetovni vojni (leta 1920) je društvo ustanovilo poseben *blagovni oddetek*, ki je skrbel za izdelavo satnic ter imel v zalogi najpotrebnejše orodje in potrebščine za čebelarje; svoje prostore je imel v posloplju Jugoslovanske knjigarne (poleg stolnice). Blago

je bilo dotlej moč nabaviti le dva dni v tednu, ostale dni je bilo za 10 % dražje. Leta 1951 se je blagovni oddelek preselil v Vošnjakovo ulico št. 4, obenem pa razširil svoj obrat ter si uredil podružnice v Mariboru, Celju in Lendavi. Že v naslednjem letu se je vnovič preselil v Pražakovo ulico 15 ter si nadel novo ime *Društvena čebelarna*, ki si je osnovala nove podružnice na Jesenicah, v Novem mestu, Ptujju in Slovenjem Gradcu. Izdala je tudi tiskan cenik čebelarskega orodja in potrebščin, ki jih je prodajal, ter pričela tudi z odkupom medu, voska in voščin. V novembru 1955. leta se je hkrati z društveno pisarno preselila v hišo na Tyrševi cesti 21. Po zadnji vojni se je Čebelarna razvila v veliko trgovsko podjetje. Ukvarjala se je tudi z izvozom matic in medu, posebno po 1. januarju 1954, ko se je v smislu novih gospodarskih uredb osamosvojila ter kot združno trgovsko podjetje *Medex* uspešno nadaljuje z delom.

Leto 1957. Pri popisu živine so v Sloveniji našli 112.000 panjev čebel, in sicer 75.000 s premičnim ter 37.000 z nepremičnim satjem. AŽ-panjev je bilo 65.000, kranjčev 34.000 in košev 3000.

Leta 1941—1945. Med drugo svetovno vojno je dejavnost društva zopet popustila ter se omejila izključno na miniaturno Ljubljansko pokrajino, ki so jo zasedli fašisti z juga, dočim so v ostalih naših pokrajinah po svoje gospodarili nacisti. Med boji, ki so zaradi oboroženega upora ljudstva zoper okupatorja več let divjali po naših krajih, je bilo tudi čebelarstvu prizadeta velika škoda.

Leto 1945. Sovražnika smo pregnali iz naše dežele, ljudstvo je odložilo orožje ter se posvetilo obnovi porušene domovine. Čebelarsko društvo za Slovenijo in Čebelarsko zadrugo uslužbencev državnih železnic, ki je nad 15 let zelo uspešno vodila čebelarje-železničarje v Sloveniji, so člani likvidirali. Vse premoženje so prenesli na novo ustanovljeno enotno *Čebelarsko zadrugo za Slovenijo* (ČZS). Spričo težkih posledic štiriletnih bojov z okupatorjem je sprva primanjkovalo vsega. Kljub velikim naporom vodstva tudi nova zadruga ni mogla sproti kriti vseh potreb čebelarjev. S panji, orodjem in potrebščinami je bilo treba prvenstveno oskrbovati državni in združni sektor. Vendar se je mlada zadruga lepo razvijala ter že prvo leto zbrala 2800 članov; do leta 1948 je to število naraslo na 7611. Uredila si je svoje mizarске delavnice in satnišnico ter pri tem ni zanemarjala svoje poglobitve naloge — pospeševanja in skrbi za napredek čebelarstva. Po deželi je priredila mnogo tečajev in predavanj, tako splošnih kot tudi posebnih: za vzrejo matic in za zatiranje čebeljih bolezni. Obnovila je nadalje mrežo opazovalnih postaj (25) in organizirala zavarovanje čebel proti požaru, boleznim in škodi med prevozi na različne paše. Do leta 1947 je ustanovila 11 plemenilnih postaj, leta 1948 jih je delovalo že 16. Zadruga je poskušala obnoviti tudi izvoz naših matic v zamejstvo: leta 1949 jih je odposlala 222, leta 1950 že 468. Premalo skrbi pa so odgovorni ljudje obrabčali na založniško dejavnost, čeprav so pozneje zvrčali krivdo na druge. Kljub velikopoteznim načrtom in poplavi lepih besed so poskrbeli le za izdajo knjižice *Josipa Verbiča »Vzrejajmo najboljše čebele«* (1946).

Leto 1948. Po smernicah, ki jih je tovariš Kardelj nakazal v znanem govoru o povzdigi in krepitvi kmetijskega združništva, so na II. redni skupščini ČZS sprejeli sklep, da pristopi zadruga z vsem članstvom in premoženjem k *Republiški poslovni zvezi*. Podeželski člani naj bi se vključili v pristojne kmetijske zadruge ter si v okviru 16-let osnovali *čebelarke odseke*, po mestih in večjih industrijskih središčih pa naj bi se ustanovile posebne čebelarke zadruge pospeševalno trgovskega značaja, ki naj bi združevale čebelarje iz vrst delavcev in nameščencev. Vsa reč pa se je zasukala povsem drugače. Zaradi zakulisnega mešetarnjenja in spletkarjenja peščice nezadovoljnejev, ki je bila prežeta s staro miselnostjo, se nova organizacijska oblika ni mogla uveljaviti ter do priključitve k Republiški poslovni zvezi sploh ni prišlo. Likvidacijski odbor je vodil delo ČZS še celi dve leti, čeprav v čebelarstvih namenoma napačno poučenih vrstah iz že omenjenega razloga ni bilo več enotnosti in razpoloženja za resno delo. Tako je bila tudi novo ustanovljena *Čebelarska zadruga za glavno mesto Ljubljana* mrtvorojeno dete. Tudi vse ostalo živahno začeto delo je povsem zastalo.

Leto 1950. V zvezi z novim regulacijskim načrtom Ljubljane, ki je določal zidavo velike stavbe prav na prostoru bodočega čebelarskega doma, se je morala ČZS s čebelarno vred preseliti na Miklošičevo cesto 28.

(Se pride)

Med našimi čebelarji so zelo priljubljena predavanja zlasti v zimskem in pomladanskem času. Na sliki tov. Martelanc med kočevskimi čebelarji

Tri matice v eni čebelji družini. Letos sem v prvi polovici meseca julija pregledoval družine. Pridem do izredno močne, ki je bila naravnost natrpana z živaljo. Najprej pogledam v medišče in med zalego na drugem satu opazim lepo matico. Sat z matico ločim, da bi ga prestavil po končanem pregledu v plodišče. Na četrtem satu opazim drugo matico in ta je bila označena z modro barvo, torej je bila lanska. Tudi sat s to drugo starejšo matico sem dal posebej na kozico, da bi jo vrnil pozneje v medišče, neoznačeno pa v plodišče. Ko začnem pregledovati plodišče, začuden ob stanem, ko vidim vse sate zaležene in na enem še tretjo zelo lepo in dolgo matico, ki se je počasi pomikala po satu. Da ne bi bil v zmoti, sem še enkrat vse pregledal in našel vse tri matice, kakor sem jih prej razmestil.

Naj omenim še to, da so bili vsi sati v medišču in plodišču zaleženi. Čebele so bile na satih in v panju mirne, kakor tudi vse tri matice. Verjetno je bila označena matica mati, drugi dve matici pa sta bili hčerki. Mogoče je bilo to tiho preleganje in sem morda nevede predstavil staro in mlado že oprášeno matico v medišče. Nato se je izvalila še ena in oprášila. Lahko pa je tudi, da so bile vse tri skupaj v plodišču.

Omenil sem že, da matice označujem. Naj pripomnim tudi to, da me je mnogokrat presenetilo, ko sem opazil v panju namesto mlade, niti leto dni stare matice — novo neoznačeno, kar dokazuje tiho preleganje. Čudno je, kako morajo biti nekatere čebelje družine nezadovoljne z mladimi maticami. Kaže, da imajo posebno razvit nagon za preleganje.

Kadar listam po zapiskih, opazim, da nekatere družine vedno vsako leto same zamenjajo matice (prelegajo), druge pa imajo celo do štiri leta stare. Nekatere bi zato brez čebelarjevega posega sploh propadle. Postale bi brezmatične in bi v njih zagospodarile trotovke.

Že pogosto sem videl čebelarje, kako potrgajo vse matičnike, da družina ne bi rojila. Moje izkušnje so pokazale, da je trgiranje matičnikov pogosto prav nesmi-

selno. Čebelarjem pa še posebej priporočam, naj ne trgajo posameznih lepih matičnikov ob robovih satov. Navadno ti posamezni matičniki niso znak za rojenje, ampak samo za preleganje. Včasih se lahko zgodi, da ostane družina brez matice, ako ji potrgamo vse matičnike, ker stara matica zaradi starosti opeša ali postane trotovka. S tem seveda ni rečeno, da bomo imeli tri matice v eni družini, temveč le lepe matice, močnejše družine in manj skakanja in plezanja za roji po drevju.

Franc Cerovšek

Opomba urednika: Mlade matice niso vedno vse prvovrstne. Čebele jih bolje poznajo kot čebelar, zato jih že po nekaj mesecih preležejo. V medišču pa čebele kaj rade potegnejo matičnike in zato pogosto najdemo v njem prav lepo sprášeno matico, seveda le takrat, če je bilo zrelo odprto. Preleganje je odlična lastnost čebelje družine, zato si matic iz takih panjev močno želimo. Matičnikov iz take družine ne potrgamo, temveč jih uporabimo raje za prašilčke.

Naravni odpor proti pršici. Prof. Morgenthaler podaja pregled vrste znanstveno dokazanih dejstev, ki kažejo, da je strah pred pršičavostjo deloma neupravičen. Narava je poskrbela, da razširjanje pršičavosti ne more iti v nedogled.

1. Razširjanje ovira dejstvo, da so mlade polegajoče se čebele zdrave.

2. Pršica se lahko vzdržuje samo na živi čebeli, nima trajne oblike kakor trosi bacila gnulobe. V toliko je borba proti njej lažja in razširjanje po orodju in panjih nemogoče.

3. Čebelja pršica se razmnožuje le počasi, njena samica izleže le 4–6 jajčec in traja približno 5 tedne, potem nastane nova generacija.

4. Temu počasnemu razmnoževanju stoji nasproti veliko število polegajočih se mladih čebel v poletnih mesecih, ki lahko znaša do 2000. Te lahko v pašni dobi žive štiri do šest tednov, kar tudi otežkoča razširjanje pršice.

5. Ugotovljena odpornost starejših čebel proti napadu pršice skrbi, da njeno

razširjanje v zimsko gručo ni mogoče. Morgenthaler trdi, da je napad pršice mogoč le v prvih treh dnevih življenja.

S tem ni rečeno, da je pršica nedolžna. Brat Adam se je je ubranil s križanjem pri vzreji z odpornim rodod. Dr. Svoboda pa bolne čebele uničuje.

Po Die Biene, S. R.

Poplave in čebele. Leta 1965 je bilo v Sloveniji več velikih poplav, ki so povzročile marsikje občutno škodo. Pa tudi nekatere čebelnjake je prizadelo. Sam sem stanoval v hiši, okrog katere je segala voda do kolen in gumijasti škornji niso bili dovolj visoki. Tako sem bil primoran dva dni počivati v svojem stanovanju. Nedaleč od mene sta bila dva čebelnjaka. Seveda me je zanimalo, kaj se je zgodilo z njima in kako visoko je nastopila voda tam. Pri prvem je segala kakih 10 cm niže od panjskih žrel, vse naokrog sama voda. Čebelnjak je bil kot stavba na koleh. Pri drugem čebelnjaku je bilo mnogo bolj kritično. Voda se je ponoči dvignila tako, da je stala nekaj centimetrov nad žreli panjev. Pretila je nevarnost, da se bodo družine zadušile. Vse spodnje letvice satov in še dva centimetra satja je bilo v vodi. Na kakšno dviganje panjev ni bilo mogoče misliti. Kdo bo stal v skoraj do pasu mrzli vodi daljši čas? Čebelar sam je ob dveh ponoči, bolj gol kot oblečen, gazil mrzlo vodo in šel odpirat panje od zadaj toliko, da so dobile čebele zrak. Prav lahko bi se bil mož nevarno prehladil. Pri tej vestnosti in skrbi za svoje čebele je napravil tudi napako, kar je šele pozneje uvidel. Odprl je namreč tudi žrela v medišču. Prvi dan poplave je bil hladen in vetroven in čebele so se držale doma. Drugi dan pa je bil sončen in zelo topel. Čebele so izletavale pri mediščnih žrelih, potem pa so se vračale pri spodnjih, ki pa so bila še v vodi. Voda je začela upadati šele proti večeru. Pred čebelnjakom je plavalo nič koliko utopljenih čebel, čeprav je lastnik, ko je videl nesrečo, privezal predenj lesena vrata in deske, ki so plavale tik pred žreli. Kljub temu se je utopilo zelo veliko čebel. Pa tudi pri prvem čebelnjaku, kjer žrela niso bila v vodi, je mnogo čebel utonilo. Mnogi, ki bodo to čitali, bodo rekli, da bi vse drugače napravili. Mi, ki smo to videli, nismo mnogo premišljevali, ker bi bilo vse drugo še mnogo hujše. Poplavilo je nenadoma in ponoči.

Take čebelje družine so šle v zimo močno oslABLJENE. Čebelarjem, ki so pokazali toliko požrtvovalnosti pri reševanju svojih ljubljenc, pa želimo letos več sreče in uspeha.

D. M.

Še o ropanju. Vzrok mu je vedno slaba obrambna sila ropanega panja. To je lahko posledica, ker je slabič, brezmatičen, nima starih čebel, ima preveliko žrelo, lahko pa tudi družina ni zmožna, da bi spoznala tujke. Nereditko je tudi vzrok razburjenje zaradi napačnega čebelarjevega ravnanja. V poznem poletju je torej dobro, če zapremo žrelo in ga zopet odpremo šele nekaj minut potem, ko smo končali delo.

Če se je ropanje že začelo, je treba žrelo zapreti, roparice pred njim pa z brizgalko poskropiti. Roparice, ki se podijo za okensko mrežo večkrat izpustimo.

Včasih se vedejo čebele lastnega panja kot roparice. Izletavajo iz panja, nekatere priletavajo k lastnemu žrelu z visečimi nožicami, vendar zaloge ne upadajo.

Po Westfälische Bienenzeitung, S. R.

Čebele in topovi. Čebelarje bo gotovo zanimala zgodba, ki mi jo je povedal moj prijatelj in čebelar, ki je po činu major in komandant pri garniziji v Ajdovščini. Čebele so napodile pogumne topničarje, da so jo popihali, kakor so jih nesle noge.

Lani julija je imela vipavska garnizija vojaške vaje v okolici Črnega vrha, Godoviča in Hotedrščice. En oddelek topov so poslali v Novi svet pri Hotedrščici prav v bližino, kjer je imel neki čebelar sto panjev čebel na paši. Komandant major je takoj uvidel, da močno streljanje s topovi ne bo ugodno vplivalo na čebele. Zato je ukazal, naj se topničarji umaknejo za nekaj sto metrov proč od teh čebel. Toda pri tem so prišli, ne da bi bili to opazili, v neposredno bližino čebelnjaka nekega domačina, ki ima 20 AZ-panjev čebel. Tam so razvrstili topove in čakali na ukaz za streljanje. Že po prvih streljih so čebele strahovito napadle vojake, tako da ni mogel nihče zdržati na svojem mestu. Ni jim kazalo drugega, kot da so v največji naglici zbežali in si poiskali varno zavetje v bližnjem grmovju. Da, da, čebele hočejo imeti mir!

Tovariša komandanta sem vprašal, če lahko to zgodbo objavimo v našem listu. Prav rad je privolil.

Pavle Breclj

IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA 3. SEJE IO DNE 8. JULIJA 1966

Predsednik na kratko poroča o povezavi z avstrijsko čebelarstvo organizacijo, s katero smo prijateljsko povezani. Ob izletu na Koroško oziroma na Avstrijsko Štajersko se je razgovarjal s predsednikom avstrijske čebelarstvo zveze z g. Tropperjem o izvrševanju skupnih nalog. G. Tropperju je izročil tudi delovni program za dvestoletno spominsko obdobje Antona Janša, in sicer od njegovega odhoda na Dunaj ob koncu leta 1766 do njegove smrti na Dunaju 13. aprila 1775.

Sodelovanje z avstrijsko čebelarstvo organizacijo se je začelo lani, ko so se voditelji avstrijske čebelarstvo organizacije odzvali našemu vabilu in se udeležili proslave ob otvoritvi obnovljenega Janševega čebelnjaka.

Nato poroča predsednik na kratko o obisku nemških čebelarstvo strokovnjakov dr. K. Dreherja, Fritza Baumgartnerja, Klause Begerja ter g. Alberja iz Sicilije, ki je velik ljubitelj in zagovornik naše čebele. Ogledali so si nekaj naših čebelnjakov in plemenilne postaje. O vsem, kar so videli, so se zelo pohvalno izrazili. Prevzeli so tudi naročene matice, ki jih bodo raziskali v šestih čebelarstvo znanstvenih zavodih v Nemčiji in Avstriji. Te raziskave bodo tudi nam v prid, ker bomo na ta način kaj več zvedeli o naših maticah in o uspehu naših vzrejevalcev.

Predsednik poroča tudi, da se je tov. Grča izselil iz našega stanovanja, ki nam je sedaj na razpolago, da ga lahko zasledimo. Po krajši debati je odbor določil tov. Omahna, Bariča in Verbiča, da uredijo vse potrebno glede preselitve in glede novih prostorov. O uporabi prostorov, ki jih Zveza ne bo več imela, bomo sklepali pozneje.

Odbor je sklenil, da se nabavi sesalec za prah in da odkupimo od vdove po pok. Alojzu Babniku 25 hramčkov s plemenilniki.

Tajništvo

IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA 4. SEJE IO DNE 8. AVGUSTA 1966

Obvestiti je treba vse referente posameznih odsekov, da izdelajo delovni program do redne seje, ki bo v mesecu oktobru. Čebelarstvo muzej v Radovljici je treba obvestiti, da je po sklepu seje IO dne 3. junija t. l. izvoljen za člana delavskega sveta čebelarstvo muzeja predsednik Zveze, za strokovnega sodelavca pa Leopold Debevec.

Na obisku v Ljubljani se je mudil štiri dni predsednik Avstrijske čebelarstvo zveze g. Tropper. Seznanili smo ga z našim čebelarstvom. Prizadevanje naših čebelarjev in naše organizacije je napravilo nanj globok vtis. Kakor je izjavil, se je dobro prepričal, da bi bilo nadaljnje sodelovanje med našo in njihovo organizacijo samo koristno. Naprosili smo ga, da bi imel pozimi pri nas predavanje o avstrijski čebelarstvo organizaciji in njenih delovnih metodah.

Sklenili smo, da bomo prostore, ki so ostali prazni po izselitvi, prodali najugodnejšemu ponudniku. Pred sklenitvijo prodajne pogodbe je treba sklicati sejo plenuma. Odbor je določil posebno komisijo, ki mora sestaviti v enem tednu prodajni oglas za objavo v Delu.

Zavod za čebelarstvo se je pritožil, da nismo objavili v 8. številki Slovenskega čebelarja njegovega oglasa, da bo priredil 9. in 10. septembra dva tečaja, in sicer v Mirovanu pri Petrovčah in v Ljubljani. Naša Zveza ima sama v programu taka predavanja v februarju, in sicer prav v takem obsegu, kakor jih je imel Savez pčelara SR Hrvatske letos spomladi v Zagrebu. Mnenja smo, da bi bila takrat ta zadeva bolj aktualna.

Slovaški čebelarji iz Piešťanov, 40 po številu, so najavili svoj obisk za 18. avgust.

Kakor na druge družbene ustanove se je Veterinarski zavod obrnil tudi na našo Zvezo s posebnim dopisom, da bi sklenili z njim pogodbo o sodelovanju. Oddelek za ribe in čebele razpolaga namreč samo z 48 % potrebnih sredstev. V razpravi o tem je izvršni odbor ugotovil,

da dela naša Zveza še pod mnogo bolj neugodnimi razmerami, ker so ji bili leta 1954 odvzeti v glavnem vsi finančni viri, iz katerih je krila stroške za pospeševanje čebelarstva. Letos je navezana zgolj na članarino. Vendar je Zveza pripravljena sodelovati pri razgovorih, kako bi izboljšali neugodni položaj te važne ustanove.

Predsednik čebelarškega društva Maribor tov. Močnik nas je opozoril na članek inž. Veskovića v Jugoslovanskem pčelarstvu. Ta ni povsem stvaren in v njem se zastavlja vloga čebelarških organizacij. Odbor je sklenil, naj predsednik napravi na uredništvo tega lista primeren dopis.

Od vdove pokojnega Lojzeta Babnika kupljene hramčke in plemenilnike bomo dali plemenilni postaji Antona Janša pod Zelenico, ker je le-ta izmed vseh najbolj delavna.

Tajništvo

NAŠI PROBLEMI

Pod to rubriko sem v 5. številki Slovenskega čebelarja v članku »Kaj bi morali vedeti in upoštevati naši čebelarji-prevaževalci« obravnaval tudi osnutek nove okrožnice Republiške veterinarske inšpekcije, ki naj bi urejala v prihodnje promet s čebelami. V tem osnutku je predvideno, da morajo biti čebele pred prevozom ali petkrat preventivno plinjenje s folbeksom ali pa bakteriološko pregledane. O tem, če je petkratno plinjenje zadostovalo, smo se 22. aprila t. l. obrnili za pojasnilo še na gospoda dr. H. Wille-ja, vodjo čebelarškega oddelka v Liebfeldu v Švici. Odgovoril nam je izredno hitro, že 28. aprila. Zaradi važnosti za pravilno uporabo folbeka priobčujemo njegov odovor v celoti.

»V vašem pismu z dne 22. IV. t. l. povprašujete o izkušnjah pri uporabi folbeka pri nas v Liebfeldu.

Vaš predlog za plinjenje čebel prevaževalcev s folbeksom pred prevažanjem je po našem mnenju bolj učinkovit kakor pa kontrola zimskih mrtvic. Vsekakor pa bi vas radi posvarili pred petkratnim preprečevalnim plinjenjem. Med preizkušanjem folbeka je namreč naš inštitut menil, da bo petkratno plinjenje zadostovalo. Doživel pa je kmalu grenke izkušnje, da se je pričela pršica v vseh krajih, kjer so tako plinili, spet zelo hitro in močno razvijati. Imeli smo skoraj vtis, da se pršica pri nepopolnem plinjenju skoraj hitreje množi, kakor če se sploh ne plini.

Poleg teh pomislekov morate paziti pri vaših ukrepih na sledeče: Poleg števila plinjenj je odločilnega pomena za uspeh teh akcij čas uporabe. Pliniti je treba brezpogojno v času, ko odmirajo zimske čebele in se polegajo poletne. Pri nas v Švici se razteza ta perioda od začetka aprila do srede — konca maja. Vsa plinjenja izven navedenega biološko važnega časovnega razpona so brezuspešna. Petkratno plinjenje, ki bi se vsako leto ponavljalo, je vredno pomisleka zaradi tega, ker je velika nevarnost, da bi postale notranje pršice hitro odporne proti učinku folbeka in bi tako dosegli ravno nasprotno. Kakor vam je gotovo znano, se je snov folbeka — chlorbecilat — uporabljala v velikem obsegu pri zatiranju različnih vrst pršic v rastlinski proizvodnji. Tedaj je trajalo samo nekaj let, da so postali vsi ti škodljivci povsem odporni proti temu preparatu.

Upoštevajte, prosim, da vsi predpisi nič ne zaležejo, če ni nobene kontrole. Kakor smo mogli razvideti iz vašega pisma, nameravate prepustiti posameznim prevaževalcem, da plinijo sami. Ne zaupajte preveč vašim ljudem. V Švici se to zupanje ni obneslo. Uspeh je bistveno boljši, če opravlja plinjenje tretja oseba proti plačilu.

Upamo, da vam bodo naši podatki pomagali k pravilni odločitvi in vas pozdravljamo.

Z odličnim spoštovanjem
H. Wille

V zvezi z gornjim pojasnilom bomo torej plinili tudi v preprečevalne svrhe osemkrat in to samo spomladi, tako da bo plinjenje zaključeno sredi oziroma najkasneje konec maja. Tako stališče bomo zastopali tudi pri sestavljanju zadevnih predpisov, okrožnic oziroma navodil in je treba popraviti navedbo o petkratnem plinjenju na osemkratno tudi v uvodu navedenem članku pod to rubriko.

V. Benedičič

ČEBELARSKA PREDAVANJA

Družine oziroma društva, ki žele imeti predavanja, naj nam javijo to vsaj 14 dni prej, da bi mogli predavatelje smotno razporediti. Opozarjamo, da so vsak mesec okrog 20. v radiu med Kmetijskimi nasveti čebelarška predavanja, in sicer ob 12.30. Ta so objavljena že teden dni prej v radijskem Delu in pa en dan prej v radiu po poročilih ob 22. uri.

JOZE PELC

Že spet je posegla kruta usoda v vrste članov čebelarkega društva Ribnica. Dne 23. decembra 1965 je preminil po daljši bolezni požrtvovalni član — ustanovitelj čebelarkega društva Ribnica tov. Jože Pele, star komaj 56 let. Skoraj več kot

50 let je vneto čebelaril in po trudapolnem delu iskal utehe in razvedrila pri svojih čebelah. Po naravi je bil miren in tih, saj nikdar ni ugovarjal, nikdar se ni pritoževal, čeprav so mu storili večkrat očitno krivico.

Rodil se je 22. septembra 1909 v Ribnici. Že v zgodnji mladosti je ostal brez očeta, ki se ni več vrnil iz vojne. Tako je še bolj občutil vse težave in grenkobe svojega življenja.

Takoj po začetku druge svetovne vojne se je pridružil Osvobodilni fronti. Zaradi tega je bil interniran v zloglasnem taborišču Dachau, kjer je moral prestati mnogo hudega. Po 22 mesecih trpljenja se je ob koncu vojne vrnil na domače pogo-rišče ves izčrpan in bolan. In glej, njegove čebelice so ga pričakale v razbitih panjih v koprivalih ob živi ograji poleg njegove porušene hiše.

Za svoje vsestransko bogato družbeno delo, ki se je poleg uspešnega dela v podjetju še posebno odražalo v enajstih druž-

beno-političnih organizacijah, je bil odlikovan z medaljo — Zasluge za narod III. reda.

Njegovi največji odliki sta bili skromnost in potrpežljivost. Mnogokrat ga niso upoštevali tako, kot je zaslužil, pa se ni pritoževal, ker je imel neomajno vero v zmago dobrega v sočloveku in v družbi.

Ne da se v teh kratkih, odmerjenih vrsticah povedati vsega, kar je napravil naš Jože v svojem življenju, ki se je prekmalu ustavilo. Njegova roka ne bo več nastavljala in prestavljala, ne bo več ogrinjala rojev in risala novih načrtov in skic. Ostal bo le lep spomin na vse, kar je Jože v svojem prekratnem življenju napravil.

F. L.

JOZE KEMPERLE

Predzadnji dan marca smo zvedeli žalostno novico, da nas je po hudi nesreči za vedno zapustil naš član Jože Kemperle.

Nihče ni mogel verjeti, da je odšel iz naših vrst tako klen in značajan mož. Spet smo morali priznati, da smo izgubili čebelarja s srcem in dušo.

Rodil se je 5. avgusta 1906 na Češnjici pri Podnartu. Izučil se je kovaštva, potem pa je zgradil v Nemiljah hišo z lepo delavnico, kjer je vsa leta opravljaj svojo obrt. Zraven hiše je postavil čebelnjak, v katerem je bilo vedno okoli 20 znidaršičev. Imel je tudi prevozni čebelnjak, s katerim je vozil čebele na Primorsko na akacijo, dalje na Jelovico na smreko in včasih tudi na ajdo. Pri svojem delu je posnemal pridne čebelice, saj je bil marljiv kot one. Skrbno je vzgojil tudi vseh svojih šest otrok. Njegovo delo bodo nadaljevali sinovi. Med vojno je pokazal svojo slovensko zavest. Sodeloval je v NOV od leta 1942 pa do osvoboditve. Čebelarji smo se v velikem številu poslovili od njega na pokopališču v Besnici ter ga položili v rodno zemljo, ki jo je tako ljubil.

NASI TEČAJI

Zveza bo priredila v zimskem času od 20. do 30. januarja 1967 tele tečaje:

1. Tečaj za čebelarje začetnike
2. Izpopolnjevalni tečaj za čebelarje praktike

3. Tečaj za vzrejo matice — teoretični

4. Tečaj za bolezenske izvedence

5. Tečaj za varstvo čebel pred zastrupitvami s kemičnimi sredstvi

Praktični del tečaja bo spomladi pri čebelnjakih, za vzrejevalce pa meseca maja in junija v Ljubljani. Ta bo v zvezi z ogledom plemenilne postaje pod Zelenico ali v Boh. Bistrici.

Na teh tečajih bodo predavali naši najboljši čebelarski in kmetijski strokovnjaki. Nekaj jih bomo povabili tudi iz inozemstva. Svoje sodelovanje je že obljubil predsednik avstrijske čebelarske Zveze Alois Tropper. Tečaji bodo brezplačni v Zvezinih prostorih v Ljubljani na Cankarjevi 3/II. Udeležencem bomo na željo priskrbeli prenočišča in hrano.

Društva in družine naj se na svojih prvih sestankih posvetujejo, koga bodo poslali na posamezne tečaje. Imena udeležencev pošljite najpozneje do 15. decembra t. l. tajništvu Zveze. Poznejših prijav ne bomo mogli upoštevati.

Iz uprave ZČD

IZ NASIH VRST

Letos nam jo je hoja spet zagodla in skoro povsod pokazala fige. Razočarani čebelarji pa niso obupali, saj so pričele prihajati iz Like vzpodbudne in ohrabrujoče vesti, ki so jih posamezniki še napihovali. Ni čuda, da so usmerili čebelarji vse svoje upe in poglede v osrečujoči žepek. Njihove glave so se razgrele in že so hiteli prvi tovornjaki na slepo srečo v obljubljeno deželo. Za Liko so se vneli celo taki čebelarji, ki tja še nikdar niso vozili svojih muh. Zaradi Like sta bila vsa nesrečna tudi naša uslužbenca Wallas in Cvetko. Ceprav so časopisi pisali o paši v Liki in čebelarjem svetovali, naj bodo previdni in naj si pasišča v Liki sami ogledajo ter se prepričajo o medenju, je klical telefon noč in dan. Nekateri najbolj nepočakani so hoteli od obeh naravnost izsiliti izjavo, da časopisne vesti niso resnične in da v Liki vendarle medi. Nič boljša ni predla ubogemu redniku. Dobil je nešteto pisem in med njimi najbolj zanimivega tudi objavljamo, da čebelarjem ne bo dolgčas. Takole se glasi:

»Spoštovani tovariši!

Slišal sem, da ste cel teden potovali po Liki in iskali pasišča. Rad verjamem, da ste našli nekaj izvrstnega. Jaz doslej še nisem vozil v Liko, pa Vam kar zaupam, saj vem, da ste fant od fare in mož na mestu. Ker Vam zaupam, bom postavil k Vašim čebelam še svojih 90 panjev. Pri čebelah ne bom mogel ostati, ker ne utegnem. Točit pa bom že prišel. Z mojimi čebelami itak ne boste imeli nobenega dela. Ko boste čuvali svoje, boste poleg tega še moje. Vem, da ste imeli precej stroškov s potjo in da boste morali plačati tudi čuvaja. Zato vam že danes kar vnaprej plačam vse stroške in prilagam pismu tisoč dinarjev. (Opomba pisca: tisočak je bil zamaščen in manjkal mu je zgornji desni vogal.) Vozil bom že jutri zvečer, ker imam tovornjak naročen. Takoj po prejemu pisma mi brzojavite in natančno sporočite kraj, kamor naj peljem čebele, ter ime in priimek gospodarja, ki bo varoval čebele. Če pa mi boste odgovorili z ekspresnim pismom, ne pozabite priložiti natančno zemljepisno skico, da bomo pasišče laže našli.

Lep tovariški čebelarski pozdrav
Miha Kožodol, Blatna vas.ε

Miha res ni neumen. Mnogo jela, malo dela. Kaj, ko bi mu dali povrh še nov klobuk s peresom in težko zlato uro z debelo verižico?

KUPIM

10 do 20 rabljenih, a še dobro ohranjenih AŽ-panjev. Plačam dobro. Naslov v upravi lista.

PRODAM

15 naseljenih AŽ-panjev. Anton Pugelj, Ljubljana-Polje 208.

ČEBELARJE,

ki so poslali svoje liste v vezavo, obveščamo, da jih dobe vezane v tajništvu Zveze. Po naročilu vam jih pošljemo tudi po pošti.

DIREKTNE NAROČNIKE

na naš list opozarjamo, da znaša letna naročnina 20.— novih dinarjev. Naprošamo tiste naročnike, ki še niso poravnali naročnine v celoti, da nakažejo razliko po pošti na naš naslov.